

YTTRANDE
Dnr 2020/3733

Skogsstyrelsen

Endast med e-post:
registrator@skogsstyrelsen.se

Stockholm den 7 maj 2021

**Sveaskogs yttrande över Hyggesfritt skogsbruk – Skogsstyrelsens definition
(Dnr 2020/3733)**

- Sveaskog anser att Skogsstyrelsen i stort sett har gjort ett gediget arbete med rapporten, men konstaterar att föryngrings-/produktionsaspekten endast är begränsat beaktad trots att flera av metoderna inte kan anses vara väl beprövade.
- Sveaskog ser definitionen av överhållen skärm som komplicerad och svåränvänd med det flertal steg som föreslås.
- Sveaskog bedömer att 0,25 ha är rimligt att ha som största areal på lucka för att brukandet ska benämnas hyggesfritt på bättre marker i södra Sverige, men kan i övrigt vara för liten.
- Sveaskog anser att alla träd (alltså inklusive träd i kantzoner och hänsynsytor), ska räknas in i de 25 träd som ska lämnas per hektar och att dessa ska vara minst 5 meter höga istället för 10 meter.
- Sveaskog har generellt noterat att det saknas resonemang om olika frågeställningar och risker som ett hyggesfritt brukande enligt den föreslagna definitionen innebär.

Övergripande

Sveaskog anser att Skogsstyrelsen på ett bra sätt har beskrivit bakgrund och utvecklat motiv till definition av begreppet hyggesfritt skogsbruk inklusive att jämföra med hur begreppet används i andra länder. Dock är produktionsperspektivet endast ytligt behandlat och i fokusgrupperna saknades detta perspektiv helt. Då förslaget bara gäller virkesproduktionsarealen är det viktigt för både virkesförsörjning och klimat att markens produktionsförmåga tas tillvara oavsett vilken skogsbruksmetod som används. Hyggesfritt får inte heller ses som en ursäkt för exploaterande huggning.

Det behöver förtydligas att effektiva föryngringsmetoder kommer kunna behövas också vid hyggesfritt samt att det, beroende på syfte med metoden, inte alltid är givet att markberedning kan ske skonsamt och hyggesrester minimeras.

Antagandet om att trakthyggesbruk generellt trivialiserar skogsbruket antyder att Skogsstyrelsen inte har tilltro till regelverk och sektorsansvar för bevarande av biologisk mångfald. Det är lika viktigt att avsätta generell och förstärkt hänsyn vid hyggesfritt/blädning som vid trakthyggesbruk, vilket också sägs i rapporten. Hyggesfritt är inte en skogsbruksmetod som automatiskt innebär god naturhänsyn eller att biologisk mångfald gynnas.

Överhållen skärm

Sveaskog anser att föreslagen definition för överhållen skärm är komplicerad och svår-använd och skulle vinna på att förenklas. Att återkomma tre gånger med avverkningsmaskiner på till exempel fuktiga (torv)marker, som ofta är lämpliga för skärmställning, innebär stora risker för skador på såväl föryngringen som på marken. Ett utglesningssteg borde kunna räcka. Detta skulle i så fall kunna tillåtas variera beroende på förutsättningarna, tex läge i landet, bonitet, skogstyp osv.

Luckans storlek

I flera fall, och framför allt på bättre marker i södra Sverige kan 0,25 ha som gräns för luckstorlek vara rimlig (vi utgår från att såväl luckor med radie 28 m som t ex schackrutehuggning med 50 meters sida räknas in). På svagare marker och i kärvare klimatlägen bedömer vi däremot att 0,25 ha ofta är för lite för att säkerställa tillräcklig föryngring. Sveaskog anser därför att luckans storlek bör tillåtas bero på skogstyp, läge i landet, bonitet och topografi. Luckans storlek har stor inverkan på ekonomi och möjlighet till föryngring, samt konkurrens om ljus och näring.

Kanthuggning bör också betraktas som en hyggesfri metod. Då kan 0,25 ha upplevas som begränsande, då varje kant inte kan vara mer än ca hundra meter lång.

25 träd per hektar

Vi noterar att det för hyggesfritt föreslås alltid ska finnas 25 träd per hektar med motivet att behålla skogskänslan. Dessa träd föreslås vara minst 10 meter höga, trots att tydligt stöd för just denna höjd saknas. Vi bedömer att träd som är 5 meter höga skapar skogskänsla, vilket också stöds av rapporten (sidan 33). Sveaskog föreslår därför denna ändring, vilken också skulle underlätta omställning av skogar till hyggesfritt redan under ungskogsfasen.

Sveaskog anser också att alla träd (alltså inklusive träd i kantzoner och hänsynsytor) ska räknas med i dessa 25 träd. Syftet med att lämna 25 träd per hektar motiveras med att det stärker skogskänslan. Den effekten uppnås också om träden som lämnas är del av den generella hänsynen. Det bör vara flexibelt hur dessa 25 träd ska vara fördelade över ett större område, t ex med flera luckor.

Avverkningsanmälan

I nuläget går gränsen för krav om avverkningsanmälan vid 0,5 ha. Vi förutsätter att eventuellt beslut om att ett hygge är >0,25 ha inte innebär några konsekvenser för detta. Det behöver också tydliggöras vad som gäller i bestånd där man gör flera luckor på 0,25 ha men med avstånd emellan.

Övriga synpunkter

Flera av de hyggesfria metoderna kan i dagsläget inte betraktas vara väl beprövade. Det blir viktigt att lägga ut demoytor och försök – i bestånd anlagda enligt definitionen - för att följa och utvärdera hur det fungerar i praktiken. Det är dock än mer angeläget att se över och utvärdera vilka befintliga försök som kan användas för detta syfte (i försöksdatabasen Silva Boreal återfinns 150 st vid sökning på ordet hyggesfritt), liksom att dra lärdom av äldre litteratur i ämnet.

Erfarenheter visar att små hyggen ofta drabbas hårdare av viltbete än större hyggen. Här saknas kunskap och det behöver studeras vad som händer med viltbetet, så att en ökad användning av hyggesfria metoder inte ytterligare förvärrar problemen med betesskador av vilt på skogen.

Även upplevelseperspektivet behöver utredas ytterligare. Exempelvis kan blädning leda till flerskiktade granskogar med dålig genomsikt, där den förväntat positiva effekten av hyggesfritt kanske inte kommer att upplevas av alla.

SVEASKOG FÖRVALTNINGS AB (publ)

Gisela Björse
Skogsskötselchef